

Zajedničko školovanje pitomaca u Vojnoj akademiji, a u okviru njega i opštevojni predmeti samo je jedan od značajnih činilaca koji doprinosi formiranju svestrane ličnosti budućih starešina i nije ga moguće razumeti mimo uticaja svih drugih.

S obzirom na to da se svestrana ličnost formira strpljivo, sistematski, postupno i dugoročno, to formiranje prevazilazi okvire vojne škole. Vojna akademija u tom pogledu formira fundamentalne osobine svestrano razvijene ličnosti stvarajući sigurnu predispoziciju za njeno dalje i temeljitije oblikovanje.

Potpukovnik
ALOJZ LIPNIK

Uticaj vojnostručnog obrazovanja i vaspitanja u prvim godinama službe na formiranje svestrano razvijene ličnosti starešine

Proces osposobljavanja mladih starešina nastavlja se i posle završenog školovanja u jedinicama, komandama i ustanovama u koje one odlaze na prve dužnosti. Za taj period osposobljavanja od izuzetnog značaja je njihov prihvata, uvođenje u dužnost, praćenje njihovog rada, podsticanje i pomoć u radu i dr. Tim pitanjima se u jedinicama ljubljanske armijske oblasti posvećuje odgovarajuća pažnja. Postignuti su dobri rezultati, ali ima i slabosti. Smatramo da su uzroci neostvarivanja pojedinih zadataka osposobljavanja u tom periodu proistekli iz nekih slabosti u toku školovanja, od kojih ističemo: nedovoljna motivisanost pojedinih mladih starešina za poziv starešine JNA, određen nesklad između školskih i trupnih zahteva i kriterijuma u vaspitanju i obučavanju mladih starešina i neki propusti u izboru i selekciji pitomaca.

U naše jedinice svake godine dolazi određeni broj mladih starešina, što komandama tih jedinica nalaže da ulože dodatne napore na zadacima daljeg njihovog usavršavanja i izgrađivanja svestrane razvijene ličnosti starešine JNA, čemu i težimo. Može se reći da većina komandi i jedinica primenjuje dobar metod rada u pogledu prihvata, uvođenja u radne obaveze i praćenja u službi mladih starešina. Posebno se nastoji da se program rada sa mladim starešinama dosledno realizuje u praksi. Međutim, treba istaći da i pored planiranih i jasno određenih aktivnosti — za koje smatramo da su potrebne — ima nekih odstupanja od postojećih planova, što je imalo i ima negativnog uticaja na stvaranje svestrane ličnosti starešine naše armije.

Ima pojava da se period prilagođavanja i uvođenja u radne obaveze skraćuje i mladim starešinama se prebrzo daju obaveze koje oni, često, nisu u stanju da realizuju, što znači da nema postupnosti prilikom uvođenja u dužnost. To je negde objektivno uslovljeno razvojem jedinice, a i drugim obavezama koje nisu vezane za funkcionalne dužnosti.

Takođe je uočljiva pojava da pojedine starešine jedinica ne ocenjuju realno stvarne sposobnosti mladih starešina i, često, zanemaruju činjenicu da znanja, veštine i navike koje su mlade starešine stekle tokom školovanja treba i dalje utvrđivati, proširivati, produbljivati i uvežbavati, pre svega radom na funkcionalnim dužnostima. To ne zavisi samo od lične angažovanosti mladog starešine, već i od njegovog neposredno pretpostavljenog i komande jedinice, a i od subjektivnih snaga u jedinici od kojih starešinski kolektiv ima istaknuto mesto i ulogu. Treba posebno istaći izuzetno značajnu ulogu komandi jedinica u pružanju pomoći mladim starešinama u njihovom daljem osposobljavanju kroz sledeće oblike: redovne i temeljite pripreme za obuku sa vojnicima, metodičko-pokazne vežbe i seminare, organizovanje i sprovođenje kurseva »Politički rad u osnovnoj jedinici«, metodičko-pokazne procene iz praćenja i procenjivanja moralno-političkog stanja u jedinici, redovno upoznavanje sa razvojem vojne naučne misli kod nas i u svetu, stalno podsticanje i stimulisanje njihovog rada, i dr.

Pored organizovanih oblika osposobljavanja potreban je, a u praksi se potvrdio kao neophodan, *svakodnevni uticaj* pretpostavljenih na mlade starešine radi usmeravanja njihovih aktivnosti ka *osnovnom zadatku* — borbenoj obuci i vaspitanju, jačanju moralno-političkog jedinstva i zajedništva i izgradnji drugarskih i humanih

odnosa među ljudima u svojim jedinicama. Pri tome je od posebnog značaja podrška koju pružaju pretpostavljene starešine inicijativi, entuzijazmu i stvaralaštvu mladih starešina. Tim i drugim pitanjima se u jedinicama ljubljanske armijske oblasti pridaje posebna pažnja. Aktuelnost tih pitanja navodi nas na razmišljanje da bi možda bilo dobro da mlade starešine posle dolaska iz škola u jedinice određeno vreme provedu zajedno u jedinici u kojoj bi mogle najviše naučiti.

Pored nastojanja da se mlade starešine što bolje uključe u radnu sredinu, njih treba uključivati i u društvenu sredinu — kao građanina kraja u kojem živi. Stoga su u jedinicama i komandama preduzimane ove aktivnosti: organizovanje susreta mladih starešina sa predstavnicima organa društveno-političkih zajednica i društveno-političkih organizacija, posebno organizacija SSOJ, upoznavanje sa organizacijama i društvima sa kojima jedinica tradicionalno sarađuje i dr. U praksi se pokazalo da su takvi susreti bili veoma korisni za uključivanje mladih starešina u društveni život sredine u kojoj žive. To potvrđuju, takođe, pozitivne ocene društveno-političke aktivnosti starešina od strane organa i organizacija sa »terena«.

Na osnovu praćenja rada mladih starešina mogu se uočiti neke veze između ocena njihove osposobljenosti u toku školovanja i ocena njihovog uspeha u službi u prvim godinama. Naime, nema većih razlika između ocena iz škole i onih koje su mlade starešine dobile nakon prve godine službe, odnosno ocene iz škola najčešće su potvrđivane u trupi, ali ima i pojedinačnih odstupanja. To navodi na zaključak da na planu daljeg usavršavanja mladih starešina u trupi nismo iskoristili sve mogućnosti i da treba i dalje tražiti odgovarajuće oblike i sadržaje usavršavanja kako bismo postigli željeni cilj — izgrađivanje svestrano razvijene ličnosti starešina u našim oružanim snagama. Za postizanje toga cilja smatramo da postoje realne mogućnosti. Činjenica je da poslednjih godina iz naših vojnih škola dolaze u jedinice sve kvalitetnije mlade starešine koje su u toku školovanja stekle neophodna opšta i vojna znanja koja čine dobru osnovu za njihovo dalje usavršavanje. Svakako da vojne škole i jedinice moraju učiniti još veće zajedničke napore na još boljem osposobljavanju mladih starešina za obavljanje dužnosti u jedinicama, komandama i ustanovama naših oružanih snaga.

S tim u vezi, u narednom periodu trebalo bi više pažnje posvetiti: (1) intenzivnijem radu na osposobljavanju mladih starešina za obavljanje prvih komandnih dužnosti (komandiri odeljenja, voda

i čete, odnosno baterije); (2) praktičnom osposobljavanju mladih starešina za organizovanje i sprovođenje političkog rada u osnovnim jedinicama i za njihovo aktivnije uključivanje u društveno-politički i kulturni život na »terenu«, tj. izgradnji starešine kao društveno-političkog i kulturnog radnika, (3) u okviru uključivanja mladih starešina u život i rad jedinice neophodno je, takođe, obezbediti za njih osnovne smeštajne i radne uslove. Tom pitanju se na teritoriji ljubljanske armijske oblasti poklanja potrebna pažnja, što ima pozitivan uticaj na odnos starešina prema svojim radnim i drugim obavezama.